Yaşa, benim Halkım!

Ana Sözü

ANA SÖZÜ 1988

www.anasozu.com

№ 21-22 (856-857) | 27 Kasım (noyabri) 2024 | Paası - 8 ley 00 bani

Gagauzlar, ne zaman annayacenız: Kasım yortusu – Kasım ayın 7-si

Kasım ayın 7-nä düşer gagauzların en büük yortularından birisi – KASIM günü, Kasım yortusu ani, "Canavar yortuları"nan hem "Hederlez" yortusunnan bilä, sayılêr gagauzların 3 en büük milli hem maanalı yortularından birisi.

Kasım yortusu (*kışın çeketmesi*) bakılêr Kasım ayın (noyabri) 7-dä, çünkü "Hederlez" yortusu (*yazın çeketmesi*) Hederlez ayın (noyabri) 6-da bakılêr, kış ta – yarım yıldan sora, ama diil **yarım yıl + 1** gündän sora çeketsin, nicä savaşêrlar yapmaa da bu günü klisä yortusuna Ay Dimitriyä çekmää.

KASIM günündä büünkü çorbacılar koyunnarı çobandan ayırêrlar hem getirerlär onnarı evä.

Kasım günündä insannar için "Adanmış Kurban", "Steonuzluk Kurbanı" hem "mal saalıı için" da "Allahlık Kurbanı" kesiler ya da veriler.

Evellär, Kasım gününädän, lääzımdı tarlalar sürülü olsun hem güzlüklär ekilsin.

Gagauziyada Ay Dimitri klisä yortusunu baktılar

Kasım ayın (noyabri) 8-dä, klisä kanonnarına görä, Gagauziyada, şenniklärlän hem klisä sluşbalarınnan, AY DİMİTRİ yortusu baktılar.

Bu gündä Dimitri adını taşıyannar saalık için kurban kestilär hem ikram ettilär yakınnarını hem dostlarını.

O küülerdä, neredä küü klisesinin adı klisä kalendarın bu gününä düşer, "Küüyün Kurbanı" ("Klisenin Kurbanı" ya da "Klisä hramı") kesildi hem yapıldı.

ATATÜRKün raametli olmasının 86-cı yıldönümü bakıldı

Kasımın 10-da Türkiye Kişinev Büükelçiliindä saygıylan andılar Türkiye Respublikasının kurucusunun, Türk dünnäsının Atasının hem da XX-ci üzyılın en anılmış dünnää liderinin Mustafa Kemal ATATÜRKün aramızdan ayrılışının 86-cı yıldönümünü. *3-cü sayfada*

Maestro İlya FİLEV (19.08.1956 – 19.11.2024) sonsuzlaa vardı...

BENİM BRATANIMA

İlya FİLEVın anmasına

Sırasız geler sıralar,
Gözlerdän sellärlän yaşlar,
Yapılacek bişeycik yok –
Aar sancılar da pek çok...

Sizlêêr can erim, sızlêêr,
İçim sancıdan kopêr,
Kahırdan çilelär gerili –
Dönmeyecek, dönmeyecek o geeri...

Kalacek burada canı –
Bu dünneyin bir damna kanı,
Onun yarattı havalar,
Sonsuzadan ötän türklär.

Onnar hepsi senin, Bratan:
"Kemençä", "Bendä var bir Vatan",
"Birlik türküsü", "Analar",
Hem "Şen oynêêr gagauzlar!"

"Gagauziyada Hederlez", "KDU",
"Gagauz düünü", "Düün türküsü",
"Gelinä türkü"ylän "Can sancısı",
"Duuma günün", "Dostluk mecisi".

"Gagauz kadıncası" orada,
"Gagauziya – sän bir Ana!" sırada,
"Severim seni, paalı Kongazım!",
Hem ayaa kaldıran o "Yaşa, Halkım!"

Sırası uzun, sayısı da pek çok,
Yaratma yolunun sonsuzu hiç yok!
Candan Havalar ötecek pak, aydın!
Kaldı dünneyä şannı o Adın!

Todur Zanet, 21.11.2024

Maestroyu son yoluna geçirmäk için 7-ci sayfada

ERDOĞAN hem SANDU Bakuda bir araya geldilär

Kasımın 12-dä, Bakuda geçän Birleşmiş Milletlär Kuruluşu (BMK) Klima diişiklii çerçevä sözleşmesi 29-cu taraflar Konvenţiyası (COP29) dünnää liderlerin Samitında Türkiye Prezidentı Recep Tayyip ERDOĞAN, başka buluşmaların arasında, Moldova Prezidentı Maya SANDUylan da bir araya geldi.

Maya SANDUnun facebook sayfasında yazdı: "Türkiye Prezidentı Recep Tayyip ERDOĞANnan birliktä regionda barış hem raatlık için hem da Moldovada türk alış-verişin hem invistiţiyaların büümesi için lafettik. Ayrıca biz Gagauziyanın memleketlerimiz arasında bir köprü olma rolünü urguladık hem, Moldova Respublikasının kendibaşınalıın paalı bir parçası olan, Gagauz dilini hem kulturasını korumak için birliktä çalışma sözü verdik".

Kasım ayın (noyabri) 3-dä Moldova Respublikasının Prezidentın II-ci turu oldu

Moldova içindä taradıp, Maya SANDU, Evropa hem Amerika diasporanın yardımınnan, prezident oldu

Kasım ayın 3-dä Moldova Prezidentın seçimnerinin II-ci turu oldu, neredä iki kandidat, Maya SANDU ("Çalışmak hem Birlik" (PAS) politika partiyasından) hem Aleksandr STOYANOGLU (Moldovanın Soţialistlär politika partiyasından), baş-başa geldilär. Bu turun sonuçlarına görä Moldova Respublikasının Prezidentı Maya SANDU ayırıldı.

Dooru, Moldova Merkez Seçim Komisyasının (MSK) açıklamasına görä, bu turda, hepsi katılan seçimcilerin arasından, **Maya SANDU – 55,35 %** (930 238 kişinin oylarını) aldı. Onun karşı kandidatı **Aleksandr STOYANOGLU sa – 44,65 %** (750 370 kişinin oylarını) aldı.

Bu açıklamalara karşı biricii bişey koymêêr, ama bu işin bir incelii hem fasıllıı var hem, bu sıralar yazılırkana, Moldova Respublikasının Prezidentı seçimnerin sonucu Sudun tarafından taa tanınmadı.

Ne türlü geçti Moldova Prezidentın 2024-cü yılın seçimneri sadä istämeyennär yazmadı. Kimileri metetti, kimileri maana buldu, kimileri kötüledi. Ama biz aalemin ipinnän kolverilmeyecez. Bu uurda sade birkaç ţifra hem örnek getirecez, kalanını sizin kantarlamanıza brakacez.

Seçimnerin kartasına toptan bakarak göreriz, ani Maya SANDU prezidentlik seçimneri Moldova içindä **tarattı** hem o seçimneri Aleksandr STOYANOGLU **kazandı**.

Bakın, açan Moldova içindä hepsi seçim protokolları sayıldı, ortaya çıktı, ani burada, Moldova Merkez Seçim Komisyasının (MSK) açıklamasına görä, seçimnerdä pay alan 1 milion 353 bin insan oylarını bölä verdi: **Aleksandr STOYANOGLU için – 51.19%** (692 533 oy), **Maya SANDU için – 48.81%** (660 226 oy). Ama sora ortada peydalandı aşırıdan, Evropa hem Amerika diaspora dedikleri, 328 855 kişinin oyları (sayıda poştadan oy yollayannarı da var), angılarının 83%-ti oylarını Maya SANDUya vermişlär, da durum diişti.

Bir da esaba alarsak, ani Rusiya Federaiţiyasında olan Moldova vatandaşlarına oylarını kullanmak için herbir sürtülemäk yapıldı: yaklaşık 350 bin kişi için salt 2 seçim bölümü açıldı hem oraya sade 10 bin bületen yollandı. Hem da esaba alarsak onu da, ani I-ci turda Maya SANDUya karşı verilän hem taa çok Pridnestrovye seçimcileri için olan 4 seçim bölümü "mina koyulmuş beterinä" hem Pridnestrovyedan gelän seçimcilerin geçiş köprüsü "bilinmiyan kişilerin tarafından mina koyulma sebepinnän" II-ci turda kapandılar, seçimnerin kartasının resimi başka renklärlän oynamaa başlêêr.

Bölecä, bu fasıl renklär oynaması oklarında Moldova içindä taradıp, Maya SANDU, Evropa hem Amerika diasporanın yardımınnan, prezident oldu.

Aleksandr STOYANOGLU Moldova mitropolitı VLADİMİRlän, Maya SANDU sa Kişinev primarınnan buluştular

Moldova Prezidentı seçimnerinin II-ci turuna karşı, Moldova Prezidentlaana kandidatların hem kandidatları için agitaţiyasının son günündä, kandidatlar Aleksandr STOYANOGLU hem Maya SANDU, kendileri hem kendilerinin seçimcileri için önemni buluşmaklarda bulundular.

Kasım ayın 1-dä Moldova Prezidentı kandidatların hem kandidatları için agitaţiyasının son günüydü. Bu gündä Moldova Prezidentlıına kandidat, Moldovanın gagauz olan eski Baş prokuroru Aleksandr STOYANOGLU, katılıp Rezina rayonun Pripiçeni-Rezeşti küüyündä enilenmiş klisenin ayozlanma sırasına, Moldova mitropolitı VLADİMİRlän buluştu hem, aylesinnän bilä, orada yapılan liturgiyada pay aldı.

Moldova Prezidentlıına kandidat, Moldovanın şindiki prezidentı Maya SANDU sa buluştu Kişinev kasabasının primarınnan da, nicä bildirer kendisi, "Kişinevda yapılan proektlar için lafettik. Söledik, ani Kişinevun ilerlemesi var nicä olsun sade Evropa Birliin yakınnıında hem demokratiyanın olmasında".

Fotolar: facebook.com/maia.sandu hem https://www.facebook.com/gagauznews.md

Energetika uurunda işbirlii memorandumu

Kasım ayın 23-dä Türkiye energetika hem tabiat kaynakları ministrusu Alparslan BAYRAKTAR hem Moldova energetika ministrusu Viktor PARLİKOV İstanbulda imzaladılar Türkiye hem Moldova arasında energetika uurunda işbirlii memorandumunu.

Memoranduma görä, neettä var enilenän energiya kaynakların hem energiya efektliin uurlarında hem da elektrika energiyasınnan intelektual aaları tehnologiyalarında alış-veriş yapmakta işbirlii kurmaa. Taraflar annaştılar energetika güvenniini kaavileştirmää, invistiţiyaları çekmää, ortak proektlar kurmaa, bilgilärlän hem marafetliklärlän paylaşmaa.

Bundan kaarä, Viktor PARLİKOV Türkiye üzerindän Moldovaya gaz tranzitın olabilecek kolaylıını da konuştu.

Mitingta çaardılar "bütün bir milletin genoţidını durgutmaa"

Kasım ayın 24-dä Komradın merkez meydanında oldu bir miting, neredä yaklaşık birkaç üz kişi Moldova kuvetleri tarafından Gagauziyaya yapılan baskıya karşı kalktılar.

Mitinga toplanan insannar Gagauziyaya yapılan baskıya, zakonsuz yoklamaklarlan ceza işlerinä, memleketin vatandaşlarını "islää" hem "prost", "dooru" hem "yannış" insannara bölmeklerä karşı seslerini kaldırdılar.

Bundan kaarä mitingçılar danıştılar Moldovada bulunan büükelçiliklerä, OESDya, Evropa Sovetinä hem BMKya, ani "politikalı Gagauziya avtonomiyasının hem bütün bir milletin genoţidını durgutmaa".

ATATÜRKün raametli olmasının 86-cı yıldönümü bakıldı

Kasımın 10-da, Mustafa Kemal ATATÜRKün aramızdan ayrılışının 86-cı yıldönümünü bakarak, Türkiye Kişinev Büükelçiliindä bir anmak sırasınnan, susmaklan, Türkiye Bayraan biraz indirililmesinnän hem kısa mitinglan anıldı. Nedän sora da Türkiye Kişinev Büükelçiliin önündä kurulu olan ATATÜRKün byustuna saygıylan çiçek koyuldu.

Komrat “Gavril Gaydarcı” Teoretik Lițeyi 35 yaşında

Kasım ayın 7-dä Komrat “Gavril Gaydarcı” Teoretik Lițeyi Cümne Kuruluşu, büük yortulu sıraylan, kutladı kurulmasının 35-ci yıldönümünü. Yortulu sırada pay aldılar lițeyin üüredicileri hem üürencileri, lițeyi başarannar hem şannı musaafirlär.

Komrat “Gavril Gaydarcı” Teoretik Lițeyi Cümne Kuruluşun geçici direktorunun Olga KARAnın zalda bulunannarı bu gözäl yıldönümünnän kutlamaktan sora, Canabisinin sözlerinä kendi nasaatlarınnan hem kutlamalarınnan katıldılar Gagauziya üüredicilik Upravleniyanın başı Natalya KRİSTEVA, Komrat rayon administrațiyanın predsedateli Vadim ÇEBAN, Komrat Devlet Universitetın rektoru Prof. Dr. Sergey ZAHARİYA hem başkaları.

Lițeyin yıldönümü kutlaması ilerledi şenniklärlän, en islää üüredicileri hem kolektiv azalarını gramotalarlan hem baaşışlarlan ödüllemärklän.

Sora isteersiniz Moldovada ksenofobiya hem başka diskriminațiyalar olmasın

2024-cü yılın Kasım ayın 11-dä Amerika Birleşik Devletlerin (ABD) New York kasabasında oldu Birleşmiş Milletlär Kuruluşun (BMK) Baş Asambleyasının 79-cu oturumu, neredä Asambleyanın 3-cü Komitetında Rusiya Federațiyasının teklifinä görä “*Națizmanın, neonațizmanın kahramannaştırılmasınnan hem başka türlü praktikalarlan, ani yol vererlär büünkü rasizma, soy diskriminațiyaları, ksenofobiya çeşitlerinnän hem onnarlan ilgili dayanamamazlıklarlan düüşmäk için*” Rezolüțiyası kabledildi hem angısına Moldova, başka 53 devletlän bilä, karşı çıktı.

Nicä açıklandı Birleşmiş Milletlär Kuruluşu (BMK), Kasım ayın 11-dä BMK Baş Asambleyasının 79-cu oturumun 3-cü Komitetında Rusiya Federațiyası tarafından ortaya koyulan “Națizmanın, neonațizmanın kahramannaştırılmasınnan hem başka türlü praktikalarlan, ani yol vererlär büünkü rasizma, soy diskriminațiyaları, ksenofobiya çeşitlerinnän hem onnarlan ilgili dayanamamazlıklarlan düüşmäk için” Rezolüțiyanın ortak avtorları 39 devlet olmuş: Aljir, Armeniya, Azerbaycan, Belarusiya, Boliviya, Burkina-Faso, Burundi, Ekvator Gvineyası, Eritriya, Efiopiya, Gvineya, Kazahstan, Kamboca, Kamerun, Kirgiziya, Kitay, Kongo, Kuba, Laos, Mali, Merkez Afrika Respublikası, Niger, Nigeriya, Nikaragua, Pakistan, Poyraz Koreya, Serbiya, Siriya, Sudan, Şri-Lanka, Tacikistan, Togo, Turkmenistan, Uganda, Uzbekistan, Üülen Afrika Respublikası, Venesuela, Vyetnam, Zimbabve.

Bu Rezolüțiya için 116 devlet oyunu verdi, 54-dü karşı oy verdi, 11-ri ikiliktä kaldılar. Pek güç, ama ona karşı, Amerika Birleşmiş Devletleri, Büük Britaniya, Franțiya, Germaniya, Kanada, Romıniya, Ukrayna gibi devletlerin arasında, Moldova Respublikası da karşı oyunu verdi.

Gagauzlara batak atan națizma kertiinä gelän ksenofoblara polițiya protokolları

Moldovanın eski premyer-ministrusu hem Moldova Liberal Demokrat Partiyasının (MLDP) başı Vlad FİLAT bildirdi, ani onun partiyasının adından Diskriminațiya karşı Sovetinä hem polițiyaya danışmalarına görä, polițiya haberledi onu, ani yaptı protokol “Çalışmak hem Birlik” (PAS) politika partiyasının hem bu partiyanın kandidatı Maya SANDU taraftarlarına stomatologa Marin ANDONİyä hem genç erifä Radu DUTKOVİÇä, angıları soțial aalarında gagauzlara hem gagauz olan Aleksandr STOYANOGLUya karşı ksenofobiya saldırıları hem diskriminațiya açıklamaları yaptılar.

Ceza kodeksında yapılan son diişikliklerä görä, diskriminațiya yalazlandırmak için kişilerä 1000-4000 ley arası, sorumnu kişilerä sä 6000-10500 ley arası ceza koyulêr.

TRTAVAZ: “TİKAnın yardımınnan hazırlanan gagauzça multiklär siiredicilerinnän buluştu”

Türkiyenin TRTAVAZ kanalında çıktı haber “TİKA’NIN DESTEĞİYLE HAZIRLANAN GAGAUZ TÜRKÇESİ ÇİZGİ FİLMLER SEYİRCİYLE BULUŞTU”, neredä annadılêr Kasım ayın 1-dä dünneyä geldii Türk İşbirlii hem Koordinaţiya Agenstvosu Başkannın (TİKA) yardımınnan hazırlanan hem istoriyada ilk gagauz dilindä yaradan multiklär seriyası için, angılarının hepsi işleri (ştenariyaları, muzıkası, resimneri, donatımı) eni yazıldı hem yapıldı.

TRTAVAZ kanalı annadêr, ani TİKAnın yardımınnan hazırlanan hem istoriyada ilk gagauz dilindä yaradan multiklär seriyası artık siiredicilerinnän buluştu. Bu multiklerin hepsi işleri baştan sondan (ştenariyaları, muzıkası, resimneri, donatımı) eni yazıldı hem yapıldı. Büünkü günä kadar gagauzça çıkan multiklär başka memleketlerdän alınırdı hem, dubläj yapılıp, yayınnanardı.

Türk İşbirlii hem Koordinaţiya Agenstvosu Başkannın (TİKA) tarafından iki yıla yakın ilerleyän bu proekt çerçevesindä, şindiyä kadar, 16 bölüm multik hazırlandı. Bu multiklär, Gagauziya üüredicilik Upravleniyasının yardımınnan, bölgenin hepsi uşak başçalarına etişti hem orada siiredildi. Bundan kaarä onnarı gagauzça yayın yapan tek televideniye kanalı olan Gagauziya Radio hem Televideniya efirindä dä yayınnêr.

Uşaklar tarafından pek beenildii “Güneşä karşı” adlı multfilm seriyası verer kolayını uşaklara hem gençlerä gagauz adetleri hem sıraları yolunnan kendi kulturalarına ulaşmaa hem onu taa yakından tanımaa.

Bundan kaarä, Gagauziyadakı şkola öncesi üüredicilik kuruluşlarında 2020-ci yıldan beeri gagauzça hem romınca dilindä üürenmäk programaları uygulanêr. Bu sebeplän ilgili hem romıncayı üürenmektä yardımcı olmaa deyni, gagauzça hazırlanan multiklerä romın dilindä alt yazı yapıldı.

Birleşmiş Milletlär Üüredicilik, Bilim hem Kultura Kuruluşu (UNESCO), Türk dillerin Oguz alt grupasına girän hem Türkiye türkçesinä en yakın dil olarak bilinän Gagauz dilini kayıp olmak kuşkuluu altında olan dillär arasında olduunu açıkladı. Bu üzerä TİKA, 1994-cü yılda Moldovada çalışmaa başladıı zamandan büünkü günädän, Gagauz dilinin yaşadılması hem gelecek evlat boylarına aktarılması noktasında pek çok proekt hem çalışma ömürä geçirdi.

“Gagauz şarap yortusu – 2024” – suukta, çii hem çiskin havada olan bir şennik

Kasım ayın 9-da Komratta oldu Gagauziya öndercileri tarfından kurulan “Gagauz şarap yortusu”, ani erleşti hem geçti Komrat kasabasının baş meydanında. “Gagauz şarap yortusu – 2024” günü razgeldi bir suuk, çii hem çiskin havaya, ama, buna bakmadaan, meydanda şennik sıraları hem şarap datmaları sürdü.

Komrat kasabanın baş meydanında bir fleşmob için bütün Gagauziyadan getirilän hem milli portulara giimni uşak ansamblileri taa erkendän meydanda diziliydilär. Havanın beterinä uşaklar üşüyärdilär. Onnarın çoyu kurtkalara hem çemberlerä sarılıydılar. Kimdä bunnar yoktu, yısınmak için biri-birinä sarmaşardılar ya da erindä oynamaa savaşardılar.

Hepsi “saadıçları” hem “saadıç koltıklarını” beklärdilär. Saadıçlar da – Gagauziya Başkankası hem Gagauziya Halk Topluşu Başı – 10:30-da meydanda peydalandılar. Ardlarında koltukları – Gagauziya İspolkom azaları, GHT deputatları hem taa ufak zaametçilär.

Meydandan geçip hem saada-solda duran insannarı selämnayıp, Gagauziya Başkankası Evgeniya GUŢUL hem GHT Başı Dimitriy KONSTANTİNOV ştenaya pindilär hem sora oradan insannara danıştılar. Kalanı aşaada, ştena yanında, kaldılar. Vardılar burada Türkiye Gagauziya Komrat Başkonsulu Adnan HAYAL hem Moldovada Rusiya Büükelçisi Oleg OZEROV da.

Meydanda sa 20 minutluk bir gösteri başladı. İlktän oradan “kırcılar” hem “baa bozmasına” gidän insannar sürüsü geçti, ardına da “Düz Ava” ansamblisinin oyuncuları üzümcülüklän hem şarapçılıklan ilgili uzun bir oyun oynadılar. Gösteri başarıldı hepsi uşak ansamblilerin bir dev gibi fleşmobunnan.

Şarapçıları çeşitli nominaţiyalarda kutladıktan sora, “Gagauz şarap yortusu – 2024” sırasının haliz şennikleri başladı: aulları gezmäk, şarap buyurmak, gagauz milli imeklerindän datmak, fotosesiyalar hem oyunnar, el ustaların mallarınnan tanışmak hem onnarın alış-verişi.

Başarıldı “Gagauz şarap yortusu – 2024” sırası büük bir konţertlän, angısında pay aldılar Gagauziyadan hem aşırıdan anılmış artistlar.

Olimpiada rezervaların Kişinevda serbest güreştä açık yarışması

Kasımın 9-da Kişinev kasabasında geçti Olimpiada rezervaları "Olimpiya" şkolasının serbest güreştä açık yarışması, neredä pay aldı Moldovanın herbir köşesindän 180-dän zeedä genç güreşçi.

Olimpiada rezervaları "Olimpiya" şkolasının serbest güreştä açık yarışmasına katıldılar Gagauziyadan Komrat Uşaklarlan gençlär sport şkolasının (UGSŞ) hem Çadır 1-ci UGSŞ-nın üürencileri da.

Açık yarışmada güreşlär oldular 9 kategoriyada. Onnara görä, Gagauziyadan güreşçi Semön ARNAUT (75 kg kategoriyası) gümüş medaliyi kazandı, Dimitriy POPAZ sa (85 kg kategoriyası) bronzayı aldı.

Kiriyettän "OGUZ-KWON" taekvando klubu genä üüseklerdä

Kasım ayın 23-dä, Moldova taekvando Federaţiyası tarafından hazırlanan hem Kişinevda geçirilän, Moldova Respublikasının taekvandoda Kuboona yarışmalarında Gagauziyanın Çadır 1-ci UGSŞ-nın taekvando filialı olan Kiriyet küüyündän "OGUZ-KWON" taekvando klubu da pay aldı.

Gagauziyanın Kiriyet küüyündän "OGUZ-KWON" taekvando klubu bu Kubok yarışmalarına 11 kişilik bir karma (kızlar hem çocuklar) komandası getirdi da burada 14 ödüllü er kazandı: 5 – I-ci (altın medali), 5 – II-ci (gümüş medali) hem 4 – III-cü (bronza medali).

Eridir urgulamaa, ani trener Mihail Nikolaeviç JELEZOGLUnun önderciliindä bu klubun sportsmennarı çok yarışmalarda hem çempionatlarda, türlü medalilär kazanıp, kendilerini en islää taraftan göstererlär hem Gagauziya Bayraanı üüsek tutêrlar.

Gagauziya öndercilerini görmemezliktän gelän açılış

Kasım ayın 20-dä romın dilindä üüredicilik verän Komrat "Mihai Eminesku" Teoretik Liţeyi Cümne Kuruluşun eni yapılan korpusunun Moldova hem Romıniya tarafından açılışı yapıldı, angısının düzülmesinä 2020-ci yılda kayıllık verdiidi Gagauziyanın İspolkomu hem angısı yapıldı Romıniya devletin pravitelstvosu tarafından verilän 15 milion leylän.

Komrat "Mihai Eminesku" Teoretik Liţeyi Cümne Kuruluşu eni korpusunun açılış sırası için Komrada maasuz geldilär Moldovanın dışişleri hem Evropaya integraţiya ministerliin ministrusu Mihay PAPUŞOY hem Romıniya dışişleri ministrusu Luminiţa ODOBESKU.

Canabilerini burada selämnadılar üürencilär hem üüredicilär, "Mihai Eminesku" liţeyin direktoru Svetlana STOYNOVA, Komrat primarı Sergey ANASTASOV hem Moldova üüredicilik ministerliin devlet sekretari Valentina OLARU.

Geeri bakışı atarak göreriz, ani bu korpusun ilk temel taşı koyuldu 2020-ci yılda, ozamankı Gagauziya Başkankası İrina VLAHın zaametlerinnän. Ama şindi, açan sıra geldi hazır olan eni korpusun açılış şiridini kesmää, neçin sä, bu sıraya buyur edilmedilär ne Gagauziyanın öndercileri, ne dä Gagauziya üüredicilik Upravleniyanın temsilcileri.

Yazık, ani Gagauziya öndercilerini görmemezliktän gelmäk politikası Moldovada artık 4 yıl dolayında açıktan yapılêr da "demokratiyalı" Evropa buna gözlerini yumêêr.

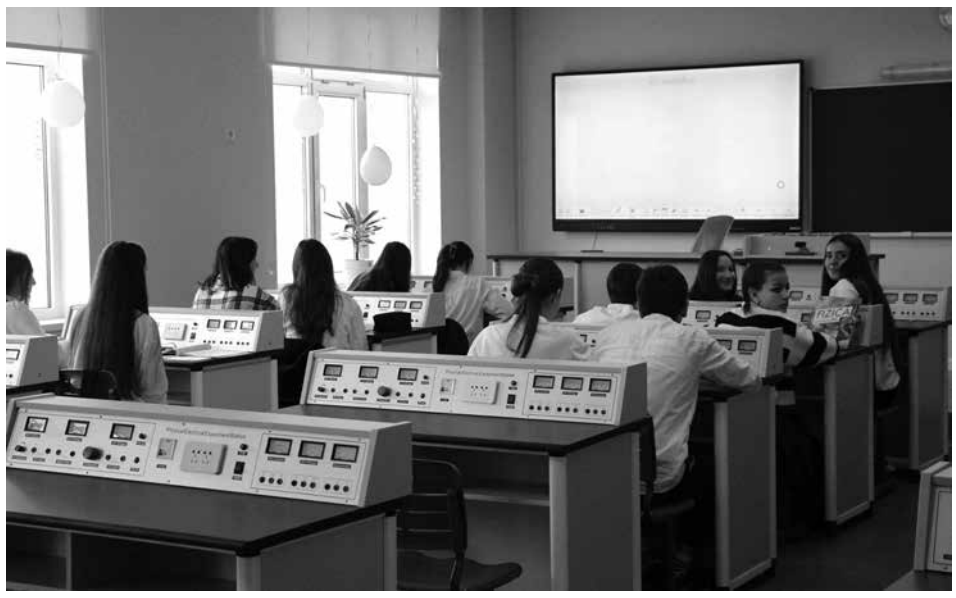

Moldovanın poyraz tarafında erken bronza asirindän gömmä bulundu

Moldova Respublikasının Dondüşen rayonun Döndüşen küüyündä yapılan arheologiya kazılarında erken bronza asirindän bir gömmä kompleksı ortaya çıktı.

Bu gömmä kompleksında olan mezarda insan kalıntıları bulundu. Arhiologlar mezarı açınca bu durumu gördülär: bir insan skeleti çömelmiş durumunda yatêr hem onun kafası batıya dönük. Kafanın bölgesindä bulundu erdä var bir el yapımı küçük keramika kabı, skeletin saa tarafında sa – bir parçacık ohra.

Ölüyü gömmä sırasına hem keramika kabına bakılırsa, mezar erken bronza asirin (bizim eramızadan III-cü bin yılın ilk payı) "Yamnaya kultura" denilän "Kuyu mezar kulturası"na iner.

Maestro, biz seni özleyecez hem aarayacez...

2024-cü yılın Kasım ayın 21-dä Gaguziya son yoluna uurladı anılmış gagauz kompozitorunu, "Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi"ni, "İncäzanaatta Maestro"sunu, "Mihail Çakir" ordenın kavalerını, türlü halklarası hem respublika ödüllerin saabisini, Gagauziyanın ofiţial olmayan "Yaşa, Halkım!" gimnasının, Gagauziyada Hederlez yortusunun ofiţial gimnasının – "Gagauziyada Hederlez" türküsünün, Komrat Devlet Universitetın hem Komrat kasabasının gimnalarının avtorunu, pek käämil, kıvrak, kırnak, delikat hem gülär üzlü insanı – İlya İlyiç FİLEVı (19.08.1956 – 19.11.2024).

İnsannar raametli kompozitorlan prost olsunnar hem son yoluna geçirsinnär deyni, Gagauziya kultura Upravleniyası üstünä aldı hepsi zaametleri hem çalışmaları, da yakınnarı İlya İlyiç FİLEVın ölüsünü Kasım ayın 21-dä saat 10:00-da Komrat Kulruta Evin ştenasına erleştirdi. Burada, 3 saatlık bir yaslı sırada, biri-birleri ardına Maetronun havalarını hem sıraya uygun havaları çaldılar "Düz Ava" örnekli türkü hem oyun halk ansamblisi, angısında Canabisi 3 yıl çalıştı, hem da "Elegiya" kemençecilär ansamblisi. Sandıın önündä diziliydilär Maestonun ödülleri: "Mihail Çakir" ordenı, "Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi" hem "İncäzanaatta Maestro" Belgileri, türlü Diplomnar hem Gramotalar.

Ştenanın iki tarafında kurulan ekrannarda dayma gösterildi İlya İlyiçin yaratmak ömürünü kısadan annadan bir vidio.

İlya İlyiç FİLEVlan prost oldular üzlärcä insan: onun yakınnarı hem dostları, muzıkantlar hem artistlär, kultura zaametçileri hem yazıcılar, Gagauziya İspolkom azaları hem Gagauziya Halk Topluşun deputatları hem da taa çokçok insannar, ani Moldovanın çeştli erlerindän hem başka memleketlerdän gelmiştilär. Maestroya son borcunu vereräk, taa Moskvadan maasuz geldi bizim anılmış türkücüykamız Lüdmila TUKAN.

Maestroya venoklar hem çiçeklär, candan gelän göz yaşları hem aylesinä acızgannık sözleri durmamayca akardı bu ştenada. Cannarını açıklamaa deyni, bir teklifsiz mikrofona yaklaşardılar insannar da İlya İlyiç FİLEV için kendi fikirlerini hem duygularını sölärdilär. Bunnar: "Düz Ava" ansamblnin öndercisi Tatyana ŞÇEGOLEVA, Gagauziya kultura Upravleniyasının başı Marina SEMÖNOVA, muzıkant hem kompozitor İvan LÜLENOV, akademik hem poet Todur ZANET, Komrat muzeyin direktoru Vladislav MARİNOV, "Gagauzskiye korobeyniki" ansamblisinin öndercisi Boris NOVAK, Komrat primarı Sergey ANASTASOV hem başkaları.

Tatyana ŞÇEGOLEVA urguladı "İlya İlyiç FİLEV – bu bir epohadır!"

Marina SEMÖNOVAnın "Maestro, biz seni özleyecez hem aarayacez" lafları hepsiciini yaş içinä attı.

Todur ZANET sa, okuyup kendi "KALARSAYDI – KALÊR ADIN" dörtlüünü: **"Dündän, büünä hem yaarına, / Geçeriz biz adım-adım. / Ömür dolêr damna-damna, / Kalarsaydı – kalêr adın."**, dedi: "Bratan, Senin adın kaldı!" da, danışıp Gagauziyanın büüklerinä, ekledi **"teklif ederim İlya İlyiç FİLEVın adını temelleştirmää da onun byustunu Gagauziyanın "Şan Aleyası"nda koymaa, zerä İlya FİLEV artık bizim klasiimiz. Bundan kaarä bir şkoyaa hem bir sokaa maestronun adını vermää".**

Sıra geldiynän İlya İlyiç FİLEVın ölüsünü kaldırmaa hepsi insannar şamar düümesinnän geçirdilär onu taa yas avtobusuna koyunca hem Komradın eni mezarlıına yollanınca.

Maestro İlya İlyiç FİLEVın ölüsü Komrat mezarlıın klisesindä okundu hem bu mezarlıkta topraa verildi.

Canabisinin ölüsü kendi evindän Komrat Kulruta evinädän hem taa sora da mezarlaadan Gagauziya Başkanın duhovoy orkestrasınnan yola geçirildi.

Moldova Parlamentın deputatları da, Parlamentın Kasım 21-dä olan toplantısında, ayakta bir minut susmak duruşunnan Maestro İlya İlyiç FİLEVa saygı gösterdilär.

GRT Cümne kompaniyası da kendi haberlerindä bu yaslı sıra için durmamayca annattı.

İlya İlyiç FİLEVın aylesinä hem yakınnarına, dostlarına hem yaratmak kafadarlarına, bütün gagauz halkına Canabisinin sonsuzlaa vakıtsız varması sebepinnän kendi can sancımızı hem acızgannıımızı bildireriz!

Topracıın ilin olsun, Bratan!

Yazıcılar Yulian FİLİPlan hem Todur ZANETlän buluşmaklar

Moldova Respublikasının Etnika arası ilişkileri Agenstvosunun "Etnika arası ilişkilerini kaavileştirmäk (CRİn) programası çerçevesindä Romın dilin etnika bölümnerin arasında ilerletmäk için sıraya" görä Kasım ayın 18-dä Komrat kasabasının 4 üüredicilik kuruluşunda Moldova yazıcısı Yulian FİLİPan hem gagauz yazıcısı Todur ZANETlän buluşmaklar geçtilär.

Buluşmaklar başladı Komrat kasabasının Stepan TOPAL adını taşıyan "Masalcık" uşak başçasından, neredä, bu başçanın başının Anna Vasilyevna KROİTORun önderciliindä, pek gözäl bir kultura programası hazırlanmıştı.

Buluşmaya gelän yazıcıları Yulian FİLİPı hem Todur ZANETi hem dä Etnika arası ilişkileri Agenstvosunun başını Veçeslav REABÇİNSKİYi burada tuz-ekmeklän karşladılar. Sora, uşak başçasının kıvrak donaklı büük başında kultura sırası ilerledi. Burada kurulmuştu yazıcıların yaratmakları sergileri hem oraya, uşak başçanın gagauz dilindä üürediciyka-terbiediciykası Lüdmila BARLADÄN hem romın dilindä üürediciyka-terbiediciykası Anna ROŞKA getirdilär gagauz hem moldovan milli rubalarına giimni uşakları, angıları büük duygularlan konţert programasını gösterdilär. Gercik hem akıllı hazırlanmış uşaklar gagauz hem romın dillerindä, o günkü yazıcı musaafirlerin laflarına, türküleri çaldılar hem peetlerini okudular hem dä halk oyunnarını da oynadılar. Yazıcılar da yaratmak yollarını annattılar hem kendi kiyatçıklarını uşaklara hem uşak başasına baaşladılar.

Yulian FİLİP hem Todur ZANET dramaturg hem teatrucu oldukları için, dä yannarında Kişinevdan "Oratorul" kukla teatrusunu (önderci – Eugen Kojokaru) getirdilär, angısı herbir buluşmada uşaklara yol kurallarınnan ilgili kukla pyesasını gösterdi.

Uşak başçasından sora, "Etnika arası ilişkilerini kaavileştirmäk (CRİn) programası çerçevesindä Romın dilin etnika bölümnerin arasında ilerletmäk için sıraya" görä, buluşmalar Komradın "D. Mavrodi" hem "S.Kuroglu" gimnaziyalarında hem "G. Gaydarcı" liţeyindä oldular, angılarını götürdü Etnika arası ilişkileri Agenstvosunun başını Veçeslav REABÇİNSKİY. Buluşmalarda yazıcılar peydalanan soruşlara da cuvap ettilär.

KIZIL ALTINNI GÜZ

Kızıl altınnı bu güz
Büülü parlêêr dolayda.
Dünnää kaldı üz-be-üz
Onunnan bu alayda.
Şaşêr dünnää gözellää:
Yalabêêr daalar hem aaçlar,
Erä döşeli kilimdä –
Güz boyası yapraklar.
Bereket tä çoktan toplanmış –
Dinnener kuru ambarda.
Top altın meyvalar da kalmış
Taraş bakır fidanda.
Gök-maavi göklerdä güneş
Sap-sarı şafkını erider,
O şafka olmayan eş
Altın damnalar topraa serpider.

Damnalar, etişip dünneyä,
Yayılêr, büüler, güneşleer,
Altınsı benizi katıp boyaya,
Güzlän bilä, er üzünü resimneer...

Todur ZANET, 09.11.2024

"ANA SÖZÜ"Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindä basılêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 1057

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04
e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com